

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-104/21-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Lichnov 253, příspěvková organizace
Sídlo	793 15 Lichnov 253
E-mail	dd.lichnov@iol.cz
IČ	00852732
Identifikátor	600031101
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Alena Lukeszová
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	793 15 Lichnov 253
Termín inspekční činnosti	26. 1. 2021 – 28. 1. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Lichnov 253, příspěvková organizace vykonává činnost dětského domova (dále „DD“ nebo „zařízení“) a školní jídelny. Nejvyšší povolený počet lůžek je 32, tzn. čtyři rodinné skupiny. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti byl 25 dětí (z toho čtyři děti v předškolním vzdělávání, tři děti předškolního věku v péči DD, 11 dětí plnících povinnou školní docházku, tři vzdělávajících se ve středních školách) a čtyři zletilé osoby umístěné na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na povolání (z toho dvě osoby vzdělávající se na vysoké a dvě ve střední škole). DD není bezbariérový. Stravování dětí zajišťuje vlastní školní jídelna.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Reálně stanovená vize a koncepce dětského domova je propojena s každodenní výchovně vzdělávací činností u dětí. Jednotlivé cíle a kroky vzdělávání jsou přehledně uvedeny ve školním vzdělávacím programu dětského domova. Systematické a účelné plánování ředitelky se projevuje obsahovým propojením všech povinných dokumentů s nabízenými a realizovanými vzdělávacími aktivitami pro děti různorodých věkových kategorií. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností, na jejichž obsahu se děti mají možnost podílet, konkretizují aktivity rodinných skupin a jsou zaměřeny na rozvoj klíčových kompetencí. Přístup k těmto dokumentům je všem zúčastněným umožněn, což podporuje jejich sounáležitost s DD.

Organizační struktura, stanovená ředitelkou, odpovídá typu a velikosti zařízení. Při řízení subjektu využívá ředitelka každodenní kontakt se všemi zaměstnanci. Plán kontrolní a hospitační činnosti je nastaven a průběžně vykonáván. Závěry z hospitační činnosti jsou projednávány individuálně i na pedagogických radách. Jejich frekvence je dostatečná k řešení aktuálních situací jednotlivých rodinných skupin a zejména naléhavého stavu dětí. O akcích a organizaci v dětském domově jsou děti informovány na pravidelném setkávání všech rodinných skupin. Spoluspráva dětí umožňuje podílet se na chodu zařízení, s dětmi se diskutuje nebo vyjednává o jejich požadavcích, mají možnost anonymně se vyjádřit prostřednictvím schránky důvěry.

Přímou pedagogickou činnost vykonává ve stanoveném rozsahu ředitelka i všichni pedagogičtí zaměstnanci pravidelně v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin. Rozpis služeb přímé pedagogické činnosti vychovatelů byl funkčně nastaven. Péče o děti v nočních hodinách byla v dostatečném počtu zabezpečena nepedagogickými pracovníky. Od poslední inspekční činnosti (leden 2017) došlo k ukončení pracovního poměru u pěti vychovatelů (odchod do starobního důchodu). Tým pedagogických zaměstnanců se opět stabilizuje. Nové začínající zaměstnance systematicky a metodicky uvádí vedoucí vychovatelka. Další vzdělávání pedagogických pracovníků organizuje ředitelka většinou v DD, a to formou tzv. sboroven. Pedagogové se tak mohou ve velkém počtu vzdělávání účastnit a následně ho společně sdílet. Pravidelná externí supervize obohacuje vychovatele v jejich efektivním a účelném působení na děti. Aktuálně jim pomáhá při stmelování nového kolektivu. Od září 2020 je nově v DD určena pracovní pozice etopeda, který v současné době provádí typologickou diagnostiku dětí. Zároveň začíná u vybraných dětí uskutečňovat program na integraci primárních reflexů (soubor rytmických pohybových cvičení), které posilují nervovou soustavu. Realizace programu je teprve na počátku a jeho dopady na kvalitu výchovně vzdělávací činnosti zatím nelze hodnotit. Pravidelně nebo dle potřeb dětí dochází za dětmi externí psycholog řešit aktuální nebo dlouhotrvající obtíže.

Kontakty s rodiči zajišťuje především vedení DD a sociální pracovnice. V pravidelných intervalech zákonné zástupce písemně informuje o výsledcích výchovy a vzdělávání v zařízení. Ve spolupráci s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí podněcuje DD rodiče ke kontaktům se svými dětmi. Děti jezdí na víkendy a prázdniny ke svým rodičům nebo do hostitelských rodin.

Prevence sociálně patologických jevů byla v zařízení zabezpečována průběžně všemi pedagogickými zaměstnanci, ale i externími pracovníky nebo organizacemi. Minimální preventivní program byl podrobně a funkčně nastaven. Nedílnou součástí preventivního programu se staly vhodně podporované volnočasové aktivity mimo zařízení, pořádané jinými organizacemi (např. kroužek sportovní, výtvarný nebo hra na hudební nástroj). Zájmové aktivity konané vychovateli (např. pohybové, rukodělné, polytechnické nebo enviromentální) se rovněž osvědčily při smysluplném trávení volného času.

Budova DD byla v minulém roce revitalizována. Vnitřní prostředí DD má estetické prostory, vybavení je průběžně modernizováno a podobá se běžné domácnosti. Každá rodinná skupina má uzavřený prostor se samostatným vchodem, který umocňuje autonomii skupiny. V ložnicích mělo každé dítě svůj prostor pro učení, odpočinek i klidové aktivity, psací stůl a v prostorách skupiny uzamykatelné skříňky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. V každém obývacím pokoji byl umístěn počítač, který mohly děti běžně používat. Od minulé inspekční činnosti došlo ke zkvalitnění počítačové techniky a posílení internetového připojení. Pro realizaci distanční výuky dětí základních a středních škol zajistilo vedení DD svými i sponzorskými finančními prostředky notebooky. V rámci trávení volného času děti využívají posilovnu, keramickou nebo výtvarnou dílnu. K relaxačním a sportovním aktivitám slouží dětem účelně vybudovaná zahrada, doplněná o nové herní prvky, jak pro mladší, tak i pro starší děti (lanová dráha, skluzavka, bazén, zahradní altán s posezením). Dětský domov cíleně podporuje mj. i enviromentální vzdělávání dětí, které mají možnost např. pečovat o domácí zvířata nebo pěstovat zeleninu ve skleníku. DD poskytuje dětem plné přímé zaopátrání včetně pořízení vybavení pro sport, turistiku a zájmové činnosti.

Děti jsou průběžně připravovány na samostatný život, a to mimo jiné i prostřednictvím dvou startovacích bytů a dvou bytů zvláštního určení. Mladí zletilí jsou tak vedeni k přijímání odpovědnosti za své denní povinnosti, jsou podporováni v osvojování si potřebných životních dovedností, např. v zacházení s penězi, v organizaci svého volného času, v navazování a udržování vztahů, ve zvládnutí právních záležitostí či ve správě bankovního účtu apod.

Opatření, která školské zařízení realizuje v oblasti prevence úrazovosti, jsou účinná. Počet úrazů je minimální. Vstupní dveře do objektů školského zařízení jsou zabezpečeny proti vstupu nepovolaných osob.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledované vzdělávací činnosti dětí v dopoledních i odpoledních hodinách probíhaly většinou v klidné atmosféře vzájemné důvěry. Na částečně emotivně vypjaté situace během činností pedagogové reagovali citlivě. Na zaznamenané případy odmítajícího či manipulujícího chování dětí vychovatelé vhodně reagovali a korigovali je, adekvátní zpětná vazba dítěti pro jeho další rozvoj tak byla předána. Péči o děti mladší tří let zajišťovali výhradně dva stabilní vychovatelé, což dětem dodávalo emoční jistotu a umožňovalo jim navázat vhodné citové pouto. Důraz u těchto dětí byl kladen na rozvoj slovní zásoby a samostatnosti v sebeobsluze. K rozvoji sociálních kompetencí dětí používali pedagogové široké spektrum výchovných metod, z nichž převažovaly praktické, estetické a dovednostní. Jednotlivé aktivity byly

systematicky propojeny a motivačně stmeleny do větších celků (měsíční plán, roční plán výchovně vzdělávací činnosti). Individuální odlišnosti dětí vychovatelé zohledňovali, podporovali jejich samostatnost, spontánnost, ale i schopnost a dovednost se včas a správně rozhodovat. Spolupráce dětí a jejich vzájemná komunikace naznačovala adekvátní sociální kompetence přiměřené jejich věku. Děti se chovaly přirozeně a slušně. Pedagogové citlivě usměrňovali poměr mezi volným a řízeným časem dětí s přihlédnutím k jejich potřebám. Po zvládnutí svých povinností (např. úklid, příprava do školy) měly děti možnost volit společnou sportovní či rekreační činnost na zahradě domova. Starší děti blízké věku dospělosti v průběhu týdne jezdily do samostatných bytů za účelem postupného osvojování kompetencí nutných pro samostatný život, což v nich zvyšovalo pocit důvěry ve vlastní schopnosti. Možnost trávit své osobní volno na samostatných vycházkách měly děti z důvodů protiepidemiologických opatření částečně omezeny, příčinám však rozuměly.

Při rozhovorech s dětmi byla patrná jejich spokojenost v zařízení. S pedagogy měly dobré mezilidské vztahy. V případě potřeby řešení problému, děti preferují osobní kontakt s vychovateli nebo vedením DD. Hmotné potřeby měly děti v dostatečné míře zajištěny. K personálu zařízení neměly ani starší děti žádné významné výhrady, s ponížováním či šikanou se v zařízení nikdy nesetkaly. Uvedly také, že mají možnost participovat na chodu zařízení prostřednictvím fungující spolusprávy, a také toho využívaly. Jejich dílčí stížnosti DD řešil a řeší v průběhu jejich pobytu, s jejich výsledkem byly úplně či částečně spokojeny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

DD se důsledně zabývá výsledky výchovy a vzdělávání včetně výuky ve školách, které děti navštěvují. V nastaveném systému hodnocení významně využívají pedagogové individuální přístup vycházející ze širokých znalostí osobnosti dítěte a jeho aktuálního stavu, což se jako důsledek pečlivé kontrolní a hospitační činnosti vedení průběžně odráží v kvalitě poskytované péče. Pro děti je také motivační, že slovní hodnocení probíhá převážně neprodleně po vykonání zadaného úkolu, úspěchy dětí (zlepšení prospěchu i chování) jsou pedagogy oceňovány. Individuální příčiny dílčích či průběžných neúspěchů či selhání dítěte jsou analyzovány, pedagogové informace pečlivě vyhodnocují. Následná opatření však jsou účelná jen částečně. Systém hodnocení v zařízení umožňoval na velice dobré úrovni sledovat naplňování školního vzdělávacího programu v potřebných oblastech v průběhu pobytu dítěte v zařízení. Programy rozvoje osobnosti dětí zařízení zpracovalo a pravidelně vyhodnocovalo. Jednotlivé cíle dětí však byly formulovány velice obecně, bez časového rámce, a v některých individuálních případech dostatečně nezohledňovaly specifické potřeby dětí. Důsledkem toho byla pro děti neznalost cílů, protože pro ně nebyly dostatečně motivační, čímž se snižovala efektivita jejich dosažení. V rámci prevence školní neúspěšnosti dětí vychovatelé průběžně spolupracovali s třídními učiteli, pravidelně se účastnili třídních schůzek a společně dle potřeby hledali a realizovali vhodné způsoby řešení. Pedagogové ve sledovaném období udělovali opatření ve výchově jako motivačního prostředku. Ve významné části kalendářního roku 2020 však v důsledku zvýšeného počtu nevhodného chování či jednání dětí způsobené zejména pandemií COVID-19 využívali pedagogové k formování osobnosti dětí výhradně negativní opatření ve výchově, a tím snižovali možnosti efektivního dopadu tohoto nástroje. Zařízení se daří z části bojovat proti kouření dětí, útěkům z DD se děti nedopouští, v rozhovorech uvedly, že nemají důvod.

DD usiluje o co nejčastější spolupráci s biologickými rodinami, které jsou průběžně informovány o prospěchu a chování dětí, o jejich mimoškolních aktivitách, úspěších i potížích. Práce s biologickými rodinami dětí je však často komplikovaná a problematická. Spolupráce se zainteresovanými veřejnými orgány či institucemi se pozitivně projevuje

v kvalitě péče o děti. DD intenzivně spolupracuje se školami, které děti navštěvují. Nejen díky tomu se dlouhodobě daří dětem a mladým dospělým v DD dosahovat vysokých stupňů vzdělání, a tím i jejich zlepšené pozice na trhu práce. Významnou pomocí při startu do vlastního života je také nastavený systém postupného osamostatňování dítěte umocněný možností samostatného bydlení dětí či zletilých nezaopatřených osob. Širší využívání metodického vedení s místně příslušným dětským diagnostickým ústavem by nejen v oblasti definování cílů dětí v PROD přispělo k optimalizaci dosahovaných výsledků dětí.

Dětský domov také intenzivně podporuje styk se spolužáky, kamarády či jinými osobami, které jsou v určitém konkrétním vztahu k dítěti. Děti mohou bez omezení volat služebním telefonem svým zákonným zástupcům i osobám blízkým. Těmito aktivitami je tak výrazně posilováno formování sociálních, občanských a komunikačních dovedností, které pak mají příznivý vliv na osamostatňování dětí a jejich plynulý přechod do běžného života mimo ústavní zařízení.

V oblasti vedení dětí k účelnému využívání volného času zařízení vytváří podmínky pro zájmovou činnost účastí v různých dostupných formách mimoškolních aktivit. Široká, atraktivní nabídka volnočasových aktivit, kterou děti v rozhovorech potvrdily, podporovala eliminaci výskytu negativních projevů v chování či jednání dětí. Děti se mohly účastnit zájmové činnosti v zařízení, ve školách a ve specializovaných zájmových útvarech. Účastí na pobytových táborech měly možnost se seznámat s vrstevníky, navazovat nové přátelské vztahy, zdokonalovaly se v sebeobsluze, samostatnosti a v přijímání nových vzorců chování.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Vedení školského zařízení se ve své činnosti řídilo doporučením z minulé inspekční činnosti z ledna 2017 a rozšířilo nabídku volnočasových aktivit pro děti, podpořilo vznik nové pracovní pozice (etopeda) a zajistilo možnost dětí podílet se na chodu dětského domova (samosprávu dětí).
- Ve spolupráci se zřizovatelem došlo ke zlepšení materiálních podmínek pro vzdělávání dětí (zajištění notebooků pro distanční vzdělávání i posílení internetového připojení) a zkvalitnění technického stavu dětského domova.

Silné stránky

- Systematické propojování dokumentace školského zařízení (roční plán, školní vzdělávací program) s vlastní realizací aktivit dětí.
- Účelně nastavené další vzdělávání pedagogických pracovníků a efektivně poskytovaná zpětná vazba včetně supervize zvyšují kvalitu poskytovaných služeb v dětském domově.
- Pracovní tým dětského domova systematicky připravuje děti a mladistvé na samostatný život s využitím samostatných bytových jednotek mimo zařízení.
- Nabízené a realizované aktivity v dětském domově cíleně podporují průběžný rozvoj potenciálu, dovedností a schopností jednotlivých dětí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Obecně stanovené cíle v programech rozvoje osobnosti dítěte snižovaly efektivitu jejich naplňování, neboť s nimi nebyly děti zcela ztotožněny.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Konkretizovat a časově vymezit plnění dlouhodobých a krátkodobých cílů v programech rozvoje osobnosti dětí.
- Využívat opatření ve výchově jako motivační nástroj.
- Aktivně rozvíjet působení etopeda v dětském domově.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje školského zařízení Dětský domov a Školní jídelna, Lichnov na období 2018-2023
2. Školní vzdělávací program dětského domova na školní rok 2020/2021
3. Roční plán výchovně vzdělávacích činností na školní rok 2020/2021
4. Vnitřní řád školní jídelny s účinností od 1. 12. 2019
5. Výroční zpráva o činnosti a plnění úkolů za školní rok 2019/2020
6. Vnitřní řád dětského domova s účinností od 1. 1. 2019
7. Plán prevence rizikového chování na školní rok 2020/2021
8. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti
9. Osobní dokumentace dětí (vzorek)
10. Spisy pedagogických zaměstnanců (vzorek)
11. Kniha denní evidence v elektronické podobě
12. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2020/2021
13. Kontrolní a hospitační činnost ve školním roce 2020/2021
14. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2020/2021
15. Zápisy ze schůzek spolusprávy za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
16. Dokumentace školského zařízení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí vedená ve školním roce 2020/2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Mgr. Pavel Schönwälder v. r.

Ing. Alena Ledabylová, kontrolní pracovnice

Ing. Alena Ledabylová v. r.

V Ostravě 9. února 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Alena Lukeszová, ředitelka

Alena Lukeszová v. r.

V Lichnově 16. února 2021